

W związku ze stopniowym „odmrażaniem” gospodarki, w niniejszym wydaniu Newslettera Kancelarii przedstawimy zagadnienia zarówno związane z „COVID-19”, jak również mające powszechne zastosowanie.

W numerze:

1. Umowa darowizny pomiędzy osobami niespokrewnionymi ze sobą, gdy jej przedmiotem jest nieruchomość obciążona hipoteką do sumy równej lub wyższej wartości rynkowej nieruchomości, nie będzie podlegała podatkowi od spadków i darowizn – potwierdzają ostatnie indywidualne interpretacje Urzędu Skarbowego.
2. Czy umowę można zawrzeć elektronicznie?

COVID-19

1. Praca zdalna – polecenie pracodawcy nałożone na pracownika w celu przeciwdziałania COVID-19.
2. Definicja małego i średniego oraz dużego przedsiębiorstwa w toku ubiegania się o wsparcie z Polskiego Funduszu Rozwoju w związku z tzw. Tarczą Antykryzysową.

Z kraju ...

UMOWA DAROWIZNY POMIĘDZY OSOBAMI NIESPOKREWNIONYMI ZE SOBĄ, GDY JEJ PRZEDMIOTEM JEST NIERUCHOMOŚĆ OBCIĄŻONA HIPOTEKĄ DO SUMY RÓWNEJ LUB WYŻSZEJ WARTOŚCI RYNKOWEJ NIERUCHOMOŚCI NIE BĘDZIE PODLEGAŁA PODATKOWI OD SPADKÓW I DAROWIZN – najnowsze interpretacje US

Dokonując darowizny nieruchomości pomiędzy osobami niespokrewnionymi ze sobą, a więc stanowiącymi III grupę podatkową w świetle przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 roku o podatku od spadków i darowizn (dalej zwanej także jako „u.p.s.d.”), co do zasady będziemy musieli liczyć się z obowiązkiem opłacenia podatku od spadków i darowizn.

Najnowsze jednak indywidualne interpretacje podatkowe (interpretacje nrrn: 0111-KDIB2-2.4015.2.2020.2.MM z dnia 20 marca 2020 roku i 0111-KDIB2-2.4015.9.2020.2.MM z dnia 23 kwietnia 2020 roku), wskazują, iż podatek od spadków i darowizn nie należy się, w przypadku dokonania darowizny nieruchomości obciążonej hipoteką, gdy suma hipoteki jest równa lub wyższa wartości rynkowej darowanej nieruchomości.

Stosownie do art. 1 ust. 1 pkt 2 u.p.s.d., podatkowi od spadków i darowizn podlega nabycie przez osoby fizyczne własności rzeczy znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw majątkowych wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, m.in. tytułem darowizny. Zgodnie zaś z art. 7 ust. 1 u.p.s.d., podstawę opodatkowania, stanowi

wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych po potrąceniu długów i ciężarów (czysta wartość), ustalona według stanu rzeczy i praw majątkowych w dniu nabycia i cen rynkowych z dnia powstania obowiązku podatkowego. Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej wyjaśnia, iż przez pojęcie „długów”, w myśl przywoływanego powyżej przepisu, należy rozumieć wszelkie pieniężne roszczenia cywilnoprawne związane z przedmiotem nabycia (równowartość tych roszczeń podlega potrąceniu od jej wartości), natomiast „ciężarem” jest inne niż dług obciążenie nabytej rzeczy lub prawa, które w danej chwili nabycia zmniejsza jego wartość rynkową, np. ustanowienie hipoteki lub służebności. Jak zaznacza Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej w uzasadnieniu do interpretacji, odliczenie długów i ciężarów jest wyrazem istoty – elementem konstrukcyjnym – podatku od spadków i darowizn, polegającej na opodatkowaniu przyrostu czystej wartości majątku podatnika.

Zgodnie z u.p.s.d. wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych przyjmuje się w wysokości określonej przez nabywcę, jeżeli odpowiada ona wartości rynkowej tych rzeczy i praw, zaś wartość rynkową rzeczy i praw majątkowych, ustala się na podstawie przeciętnych cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego gatunku i rodzaju, z uwzględnieniem ich miejsca położenia, stanu i stopnia zużycia, oraz w obrocie prawami majątkowymi tego samego rodzaju, z dnia powstania obowiązku podatkowego. Hipoteka zaś zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego stanowi ograniczone prawo rzeczowe, mogące obciążać m.in. nieruchomości.

Dyrektor Krajowej informacji Skarbowej podkreśla, że hipoteka stanowić więc będzie obciążenie, które należy zaliczyć do długów i ciężarów, o których mowa w art. 7 u.p.s.d.

Co istotne, zdaniem Dyrektora Krajowej informacji Skarbowej, nie ma znaczenia wysokość pozostałego do spłaty zadłużenia wynikającego z ustanowienia hipoteki, a jedynie kwota hipoteki obciążającej darowaną nieruchomości. Jeśli więc kwota hipoteki przekracza wartość nabywanej nieruchomości wówczas podstawa opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn wyniesie zero, tym samym obdarowany z tytułu takiej umowy darowizny nie będzie zobowiązany do zapłaty podatku od spadków i darowizn.

CZY UMOWĘ MOŻNA ZAWRZEĆ ELEKTRONICZNIE?

Tak, jest to możliwe, choć nie w odniesieniu do wszystkich umów. Istnieją rodzaje umów, które możemy zawrzeć w dowolnej formie, w tym również przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, ale są również takie, dla których przepisy przewidują surowszą formę a jej niezachowanie skutkuje nieważnością umowy.

W odniesieniu do zdalnego zawierania umów rozważane powinny być przede wszystkim dwie przewidziane przez kodeks cywilny formy czynności prawnych, a mianowicie forma elektroniczna i forma dokumentowa.

Możliwość zawarcia danej umowy w formie elektronicznej lub dokumentowej wymaga przede wszystkim analizy właściwych dla danego rodzaju umowy przepisów kodeksu cywilnego lub ustawy szczególnej. Przepisy ustaw mogą bowiem wprowadzać konieczność zachowania określonej formy dla ważności danego rodzaju umowy (formy aktu notarialnego, formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi, formy pisemnej z datą pewną). Dla przykładu, podać tutaj można umowę sprzedaży udziałów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, dla której kodeks spółek handlowych przewidują formę pisemną z

podpisami notarialnie poświadczonymi. Oznacza to, że zawarcie tego rodzaju umowy w formie innej niż wskazana w zdaniu poprzedzającym skutkuje nieważnością umowy.

Należy również zaznaczyć, że w wypadku, gdy przepisy ustaw zastrzegają dla zawarcia danego rodzaju umowy formę pisemną, dokumentową lub elektroniczną, umowa zawarta bez zachowania jednej z tych form jest nieważna, tylko wtedy gdy ustawa przewiduje rygor nieważności. Gdy ustawa przewiduje zatem, że zawarcie danego rodzaju umowy np. umowy pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej i nie określa, że forma ta zastrzeżona jest pod rygorem nieważności, umowa zawarta bez dochowania formy dokumentowej jest ważna, ale co do zasady w sporze niedopuszczalny jest dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności.

Jeżeli zatem kodeks cywilny lub inna ustawa szczególna nie zawierają żadnych uwarunkowań dotyczących formy danego rodzaju umowy lub nie zastrzegają formy pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej pod rygorem nieważności, strony mogą zawrzeć umowę w dowolnej formie. W takiej sytuacji także umowa ustna jest ważnie zawartą umową, ale z uwagi na względy dowodowe wskazane jest wybranie chociażby jednej z wymienionych powyżej form.

Czym charakteryzuje się forma elektroniczna oraz dokumentowa i jakich czynności należy dokonać, aby zawrzeć umowę w każdej z tych dwóch form?

W celu zachowania **elektronicznej formy** czynności prawnej oświadczenie woli należy złożyć w postaci elektronicznej (np. w formacie .pdf), a następnie opatrzyć je kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Podpis elektroniczny musi być poświadczony specjalnym certyfikatem kwalifikowanym, który umożliwi weryfikację osoby składającej podpis. Podpis kwalifikowany należy nabyć u jednego z certyfikowanych dostawców. Co więcej, oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej. Oznacza to, że jeśli dla danej czynności prawnej wymagana jest forma pisemna, wystarczy dokonanie jej w formie elektronicznej (chyba, że inaczej zastrzeżono, np. w umowie). Zawarcie umowy w formie elektronicznej wymaga od obu stron umowy złożenia oświadczenia w formie elektronicznej i opatrzenia go kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Natomiast do zachowania **dokumentowej formy** czynności prawnej wystarczy złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu, w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie. Dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią. Powyższe oznacza, że umowę w formie dokumentowej można zawrzeć poprzez wzajemne wysłanie wiadomości za pośrednictwem poczty elektronicznej, wysłanie wiadomości sms czy poprzez podpisanie umowy przez każdą ze stron za pomocą profilu zaufanego (ePUAP) – o ile czyni się to w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie. Bardzo istotne jest tutaj także, aby złożenie oświadczenia woli wyrażonego w postaci dokumentowej nastąpiło w taki sposób, aby osoba, której to oświadczenie woli ma być złożone, mogła zapoznać się z jego treścią.

Na marginesie należy jeszcze zaznaczyć, że także do zachowania formy pisemnej czynności prawnej nie jest konieczna fizyczna obecność obu stron umowy w jednym miejscu, np. jedna ze stron umowy podpisuje dwa egzemplarze umowy, a następnie przesyła je za pomocą poczty kurierskiej do drugiej strony umowy, która podpisuje je w swoim miejscu przebywania i odsyła jeden egzemplarz. Umowa zawarta jest z chwilą złożenia ostatniego z podpisów. Do zawarcia umowy wystarczy także wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczeń woli, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron lub dokumentów, z

których każdy obejmuje treść oświadczenia woli jednej ze stron i jest przez nią podpisany, np. każda ze stron umowy podpisuje się na swoim egzemplarzu umowy i wysyła go do drugiej strony.

COVID-19

PRACA ZDALNA – POLECENIE PRACODAWCY NAŁOŻONE NA PRACOWNIKA W CELU PRZECIWDZIAŁANIA COVID-19

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej „ustawa COVID-19”), pracodawca **może polecić pracownikowi** wykonywanie, przez czas oznaczony, pracy określonej w umowie o pracę, poza miejscem jej stałego wykonywania, w celu przeciwdziałania COVID-19.

Na podstawie powołanego powyżej przepisu, w obecnie panującym czasie epidemii COVID-19, pracodawcy większości zakładów pracy korzystają z powyższego rozwiązania i polecają swoim pracownikom, tam gdzie ze względu na charakter pracy jest to możliwe, wykonywanie pracy zdalnej.

W jaki sposób pracodawca może wprowadzić w swojej firmie, zakładzie pracy, na czas epidemii COVID-19 pracę zdalną?

Praca zdalna jest wprowadzana w formie polecenia pracodawcy, które jest jego wyłączną kompetencją, dla jego skuteczności nie jest wymagana zgoda pracownika. Ponadto polecenie to może być odwołane przez pracodawcę bez konieczności uzyskiwania zgody drugiej strony. Pracodawca może polecić pracownikowi pracę zdalną w dowolnej formie – np. ustnej, choć warto, żeby była to forma pisemna (dla celów dowodowych), drogą elektroniczną w postaci e-maila służbowego. Ważne, aby pracownik mógł się zapoznać z treścią tego polecenia. Nie ma potrzeby dokonywania w tym zakresie zmiany umowy o pracę ani regulaminów obowiązujących w zakładzie pracy.

Odmowa pracownika wykonywania pracy zdalnej w celu przeciwdziałania COVID-19, gdy nie jest sprzeczna z przepisami prawa ani umową o pracę, może skutkować nałożeniem przez pracodawcę na pracownika kary porządkowej.

Polecenie pracy zdalnej możliwe jest wyłącznie w celu przeciwdziałania COVID-19 i wyłącznie przez czas oznaczony (do 180 dni od dnia wejścia w życie ustawy – ustawa weszła w życie dnia 8 marca 2020 roku).

Co ważne, praca zdalna nie stawia także wymogu przekazywania wyników pracy za pomocą komunikacji elektronicznej, nie musi być świadczona przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Może więc być świadczona „na komputerze”, jak również w tradycyjnej, papierowej formie, poprzez np. wykonywanie analiz pisemnych, projektów.

Pracodawca może żądać od pracownika informacji o wynikach pracy. Pracodawca powinien ustalić z pracownikiem sposób dokumentowania przez pracownika zadań wykonanych w czasie pracy zdalnej.

Organizacja pracy zdalnej pozostawiona została do decyzji pracodawcy. Państwowa Inspekcja Pracy na swoich stronach internetowych udostępniła wyjaśnienia pomocne przy organizacji takiej pracy.

Należy pamiętać, iż wprowadzenie w firmie pracy zdalnej nie zwalnia z obowiązku prowadzenia ewidencji czasu pracy. Potwierdzenie przez pracownika obecności w pracy w okresie epidemii przy pracy zdalnej może wynikać np. ze zgłoszenia telefonicznego, logowania do programu, itp. Przykładowo na liście obecności właściwe będzie więc zaznaczenie w dniach rozkładowych pracy pracownika, dowolnego, przyjętego dla pracy zdalnej symbolu.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podkreśliło, że świadczenie pracy zdalnej nie wpływa na dotychczasową wysokość wynagrodzenia.

DEFINICJA MAŁEGO I ŚREDNIEGO ORAZ DUŻEGO PRZEDSIĘBIORSTWA W TOKU UBIEGANIA SIĘ O WSPARCIE Z POLSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU

Zgodnie z przepisami tzw. Tarczy Antykryzysowej, przedsiębiorcy, których dotknęły negatywne skutki ekonomiczne epidemii COVID-19 uprawnieni są do ubiegania się o wsparcie z Polskiego Funduszu Rozwoju (dalej: „PFR”).

Program pomocowy obsługiwany przez PFR uzależnia kwotę wsparcia od kilku czynników, w tym przede wszystkim od kategoryzacji danego przedsiębiorstwa jako małego lub średniego albo dużego.

Zgodnie z regulaminem ubiegania się o udział w programie rządowym "Tarcza finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla małych i średnich firm" małym i średnim przedsiębiorcą jest przedsiębiorca, który na koniec 2019 r.:

- a) zatrudniał do 249 pracowników (z wyłączeniem właściciela), a jego roczny obrót za 2019 r. nie przekroczył 50.000.000 EUR, lub suma bilansowa za 2019 r. nie przekroczyła 43.000.000 EUR,
- b) nie był Mikroprzedsiębiorcą lub
- c) nie jest beneficjentem finansowania udzielonego w ramach programu rządowego pt. "Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm".

Podstawowy problem, który napotykają przedsiębiorcy pragnący skorzystać z instrumentów pomocowych jest zakwalifikowanie swojego przedsiębiorstwa jako małego/średniego albo dużego. **Problem wynika z faktu, że dla ustalenia statusu przedsiębiorstwa, poza jego obrotami i stanem zatrudnienia, konieczne jest wzięcie pod uwagę także istniejących tzw. przedsiębiorstw powiązanych oraz przedsiębiorstw partnerskich.**

Przedsiębiorstwem powiązanym jest w dużym uproszczeniu przedsiębiorstwo, które pozostaje w jednym z poniższych związków:

- a) przedsiębiorstwo ma większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie w roli udziałowca/akcjonariusza lub wspólnika,
- b) przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa,
- c) przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo na podstawie umowy zawartej z tym przedsiębiorstwem lub postanowień w jego statucie lub umowie spółki,

- d) przedsiębiorstwo będące udziałowcem/akcjonariuszem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie lub na mocy umowy z innymi członkami tego przedsiębiorstwa większość praw głosu, w tym przedsiębiorstwie.

Co istotne, za przedsiębiorstwa powiązane uznaje się także przedsiębiorstwa pozostające w jednym z takich związków za pośrednictwem osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających wspólnie, jeżeli prowadzą one swoją działalność lub część działalności na tym samym rynku właściwym lub rynkach pokrewnych. Za „rynek pokrewny” uważa się rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do rynku właściwego. Oznacza to, że jeżeli przedsiębiorstwa powiązane są osobami wspólników, akcjonariuszy lub członków i działają na tym samym rynku lub rynku pokrewnym, należy je uznać za przedsiębiorstwa powiązane.

Z kolei termin przedsiębiorstwa partnerskiego oznacza wszystkie przedsiębiorstwa, które nie są powiązane, ale w którym przedsiębiorstwo działające na rynku wyższego szczebla (typu *upstream*) posiada, samodzielnie lub wspólnie z co najmniej jednym przedsiębiorstwem powiązaniem, co najmniej 25% kapitału innego przedsiębiorstwa działającego na rynku niższego szczebla (typu *downstream*) lub praw głosu w takim przedsiębiorstwie.

Ustalenie istnienia przedsiębiorstw powiązanych lub partnerskich jest o tyle istotne, że w przypadku ich zaistnienia, kryterium zatrudnienia, obrotu i sumy bilansowej podlega sumowaniu dla każdego z przedsiębiorstw. W sytuacji, gdy którykolwiek ze zsumowanych parametrów przekracza zgodnie z warunkami udzielenia pomocy stan zatrudnienia do 249 pracowników (z wyłączeniem właściciela), obrotu za 2019 r. do 50.000.000 EUR, oraz sumy bilansowej za 2019 r. do 43.000.000 EUR, przedsiębiorstwo wchodzące w skład takiej grupy nie będzie mogło wystąpić o pomoc dla MŚP, a wyłącznie dla dużych przedsiębiorców.

Przykładowo, jeśli w trzech przedsiębiorstwach powiązanych, stan zatrudnienia to 100 os. w przedsiębiorstwie A, 60 osób w przedsiębiorstwie B i 100 osób w przedsiębiorstwie C, to pomimo, iż każde z przedsiębiorstw nie zatrudnia więcej niż 249 pracowników, łącznie przekraczają ten próg i będą mogły ubiegać się o subwencję dla dużych przedsiębiorców. Co istotne, w takim przypadku o pomoc również będzie mogło wystąpić każde przedsiębiorstwo spełniające warunki udziału w programie.

Reasumując, przy ustalaniu statusu przedsiębiorstwa na potrzeby ubiegania się o wsparcie z programów pomocowych obsługiwanych przez Polski Fundusz Rozwoju, konieczne jest wzięcie pod uwagę istnienia przedsiębiorstw powiązanych lub partnerskich, gdyż czynnik ten może decydować o właściwej kategoryzacji podmiotu ubiegającego się o wsparcie. Niewłaściwe zakwalifikowanie podmiotu dużego jako MŚP będzie skutkowało odmową udzielenia subwencji.

Z kraju – w związku ze znacznym wzrostem cen niektórych towarów w ostatnim czasie, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o przeanalizowanie aktualnej struktury cen żywności, ze szczególnym uwzględnieniem rynku drobiu, wieprzowiny i warzyw. Minister nie wykluczył wprowadzenia cen maksymalnych od niektórych towarów, których wysokość oparta by była na wysokości cen w okresie poprzedzającym wprowadzenie zagrożenia stanu epidemicznego i będzie brała pod uwagę uzasadnione zmiany kosztów produkcji i zaopatrzenia.

Newsletter przygotowany jest przez zespół Kancelarii Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp.k. z siedzibą w Warszawie, ul. Bagno 2 lok. 71, 00-112 Warszawa. Firma wpisana jest do rejestru przedsiębiorców KRS przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000467341, REGON: 146768660, NIP: 5252558402 i nie stanowi oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego, informacji handlowej ani doradztwa prawnego. Jeżeli nie chcesz otrzymywać Newslettera [możesz się wypisać](#).

Redaktor prowadząca: r.pr. Luiza Kwaśnicka, Redaktor graficzna: Ewelina Sobolewska